

De twaalf Filatelistische elementen deel VIII

Door: Jan Sangers

Poststukken:

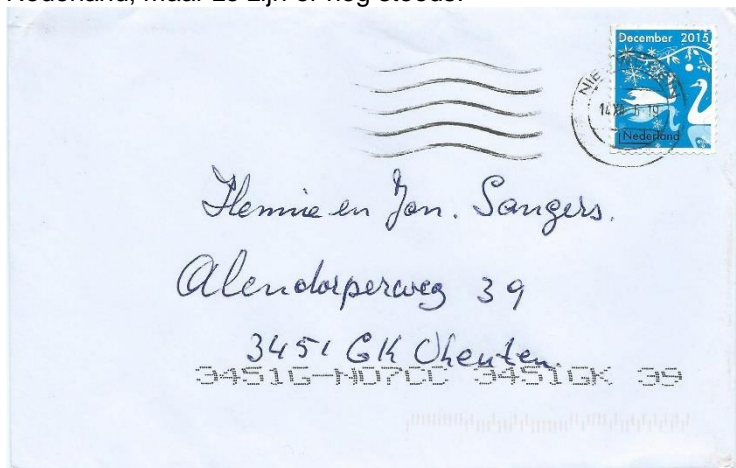
Een eindeloos onderwerp om te verzamelen. Tegelijk ook de kern van het verzamelen. Postzegels zijn immers bedoeld om poststukken te frankeren. Er zijn verschillende soorten poststukken. Eerst maar een opsomming.

“Normale” brieven en kaarten
Eerstedagbrieven (fdc's)
Pakketpost
Expresse stukken
Aangetekende stukken
Voorfilatelistische brieven
Scheepspost
Treinpost

Luchtpoststukken
Rampstukken
Censuurstukken
Telegrammen
Maximafilie
Met port belaste stukken
Stadspost (regiopost)
Koerierspost

Ook portvrijdombrieven die al eerder zijn behandeld en postwaardestukken die in het komende hoofdstuk behandeld gaat worden behoren tot de categorieën.

Poststukken onderscheiden zich van losse zegels doordat “er van alles op zit”. Daar horen natuurlijk zegels bij, vernietigingsstempels en allerlei mededelingen die we in latere hoofdstukken zullen behandelen. De afzender kan (als hij het poststuk naar een medefilatelist verstuurt) de geadresseerde een plezier doen door het stuk correct en zo fraai mogelijk te frankeren (de zogenaamde filatelistische frankering). Het wordt in deze tijd van steeds verder voortschrijdende automatisering wel lastig om te zorgen voor een leuke afstempeling, zeker in Nederland, maar ze zijn er nog steeds!

Zelfs de laatste poststukken kun je filatelistisch benaderen. Hiernaast eentje met voor de motiefverzamelaar vogels een decemberzegel van 2016. Als je een dergelijk poststuk wilt tonen is als je wat wilt met de PRIC code die je ziet onder het adres helemaal goed. Als je daarin tegen alleen geïnteresseerd ben in het zegelbeeld is het niet ongebruikelijk om de brief in een albumblad te verzinken. Om dat te doen geeft je ter linkerkant en onderzijde van het stempel een snee in het papier. Van onderuit schuif je de envelop erin zodat je alleen het zegel en stempel ziet.

In Nederland is het niet meer mogelijk om stempelmateriaal vanuit de woonplaats te tonen. het afgebeelde poststuk hiernaast uit Oostenrijk dient ten alle tijden in zijn geheel getoond te worden. Wat zien we allemaal op dit stuk? Allereerst het zegel met een stempel Mieming 14.12.16. Het cijfer 6414 is de postcode van Mieming. Een sticker aan de linkerkant Port Betaald en een Priority sticker wat vertaald kan worden als Expres post. Deze brief is op mijn huisadres ontvangen op 16-12-2016. Ondanks de aanwezigheid van het Briefcentrum Tirol blijken de kantoren nog te werken met eigen stempels.

De meest voorkomende poststukken zijn gewone brieven en kaarten die elke dag in grote getale worden afgehandeld door de postbode. Alleen als we andere elementen tegenkomen zoals aantekeningstrookjes of andere postale mededelingen dient het hele poststuk getoond te worden. Als u daar oog voor heeft kan alleen het uitknippen van deze rechterbovenzijde voldoende zijn, echter de echte liefhebber zal ervoor kiezen om de gehele brief te behouden en deze desnoods verzinken in het albumblad. Bij het zoeken van materiaal is het

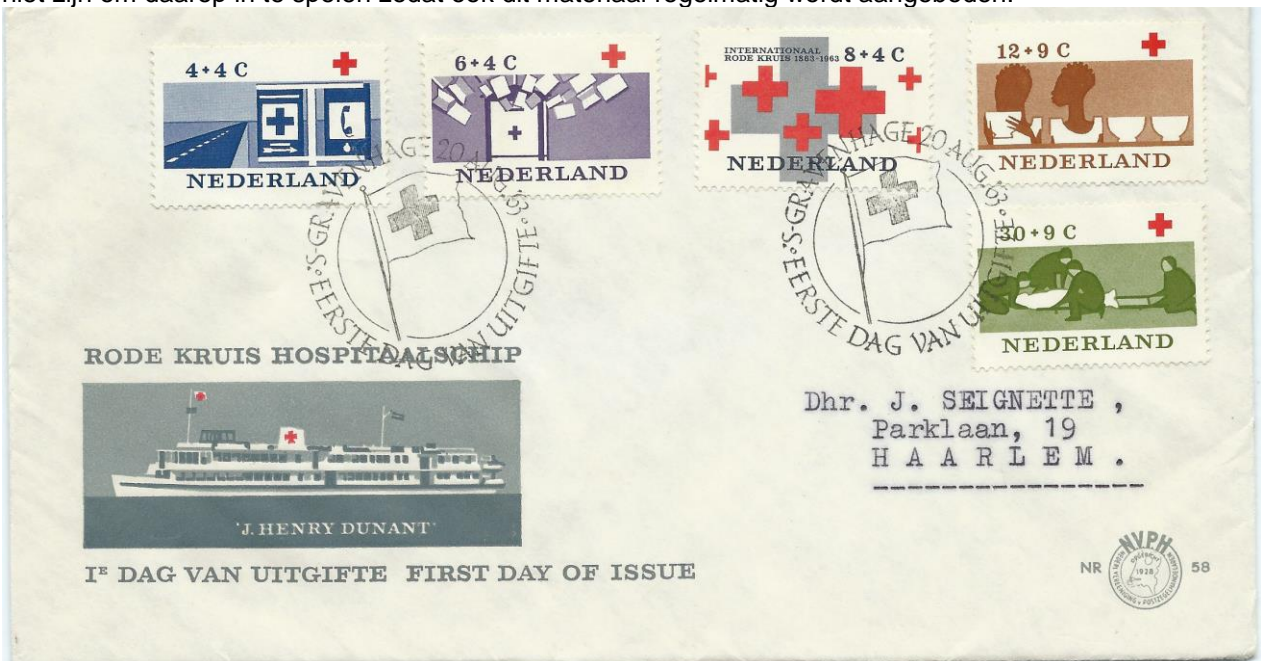
vaak gemakkelijker briefstukjes te verkrijgen als hele brieven, alhoewel, als ik beurzen bezoek is het opvallend hoeveel complete poststukken er worden aangeboden tegen vaak zeer redelijke prijzen. Het is niet ongewoon als je dozen in poststukken voor € 1,00 mag grasduinen.

Voor thematische verzamelingen is het mede interessant om naar de stempels te kijken. Er zijn vele poststukken te vinden met thematische stempels zoals in deze voorbeelden te zien is.

Stempels zijn een eldorado voor motiefverzamelaars. De twee bovenstaande spreken voor zich.

Bij gelopen FDC's, dus beschreven, zijn ook poststukken meestal overgefrankeerd, maar toch beschouwen we die als poststukken evenals Maximakaarten. Wel is er enige vindingrijkheid vereist om een bijbehorende kaart te vinden die een maximale overeenkomst heeft met de afbeelding op de postzegel. Het leukste is natuurlijk ook nog om hierbij de datum van uitgifte van de postzegel op het stempel terug te vinden. De handel zal de handel niet zijn om daarop in te spelen zodat ook dit materiaal regelmatig wordt aangeboden.

Telegrammen: Nadat de boodschap is overgebracht wordt later ook nog het stuk via de normale postale route bij de ontvanger bezorgd. Ook hier kan men spreken van een poststuk.

RIJKSTELEGRAAF

VERKORTINGEN VOOR BETAALDE DIENSTAANWIJZINGEN

D = Dinggeld PC = Keunigvingt Ont- GP = Poste Restante
 RPK = Antwoord betaald vange MP = Eigenhandig
 x (bedrag) TC = Collationnering LX = Gehelsttelegram
 XP = Bode betaald TR = Telegraaf restant RM = Overneming

TOTA. HET RIJK VERGEEFT GEEN SCHADE, VERGOELIJKT DOOR HET EN HET ONDEREERDE
 RAKEN, DE VERMOEDING OF DE VERKRAAGING IN DE OVERKOMST VAN EEN TELEGRAM.

NAAM VAN HET KANTOOR VAN: (a) AFZENDING, (b) BESTEMMING		TELEGRAM NUMMER	AANTAL WOORDEN	TIJD VAN (a) AANSTROMING, (b) ONTVANGST DATUM	DIENST- BIJVOEGSELS	OPGENOMEN DOOR
a	Voorthuizen	344325	12/11	a 16/4 194 b 0936		HT
b	UTRECHT					

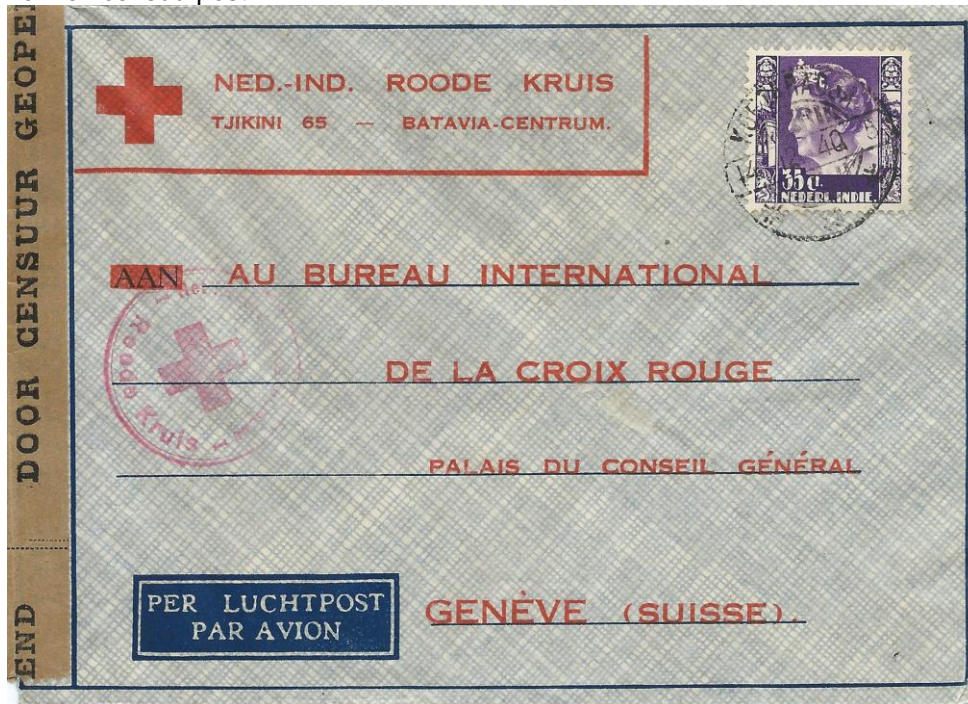
Verzoeken teckellyden te beëindigen

Pouw.

Mod. T 17* (klein) L. 918 - 1944
 Bedrijfsnummer 61921/0427 - K 583
 NADRUK IS VERBODEN

Voor de goede orde, dit telegram is sterk verkleind afgebeeld. De werkelijkheid is dat de breedte van een dergelijk telegram 27 cm is. Een blaadje zoals u dat ziet is slechts 19 cm effectief breed om te beschrijven.

Censuurstukken zijn voor sommigen een apart verzamelgebied. Daarbij is de kunst om te achterhalen welke censuurdienst en bijbehorend censuurkantoor deze censuur heeft uitgevoerd. Het grootste verzamelgebied hierin is mogelijk Duitsland maar ook andere landen kennen censuurpost.

Twee vliegen in een klap. Luchtpost en censuur. De censuurtekst maakt duidelijk dat de censuur in Nederlands Indië heeft plaats gevonden. Waar is mij niet bekend. Een ander element in poststukken is vanzelf luchtpost. Met enige moeite is te lezen dat het stempel gezet is op 14-12-1940. In januari 1942 landden de Japanners in Nederlands Indië. De plaatsnaam in het stempel is onleesbaar.

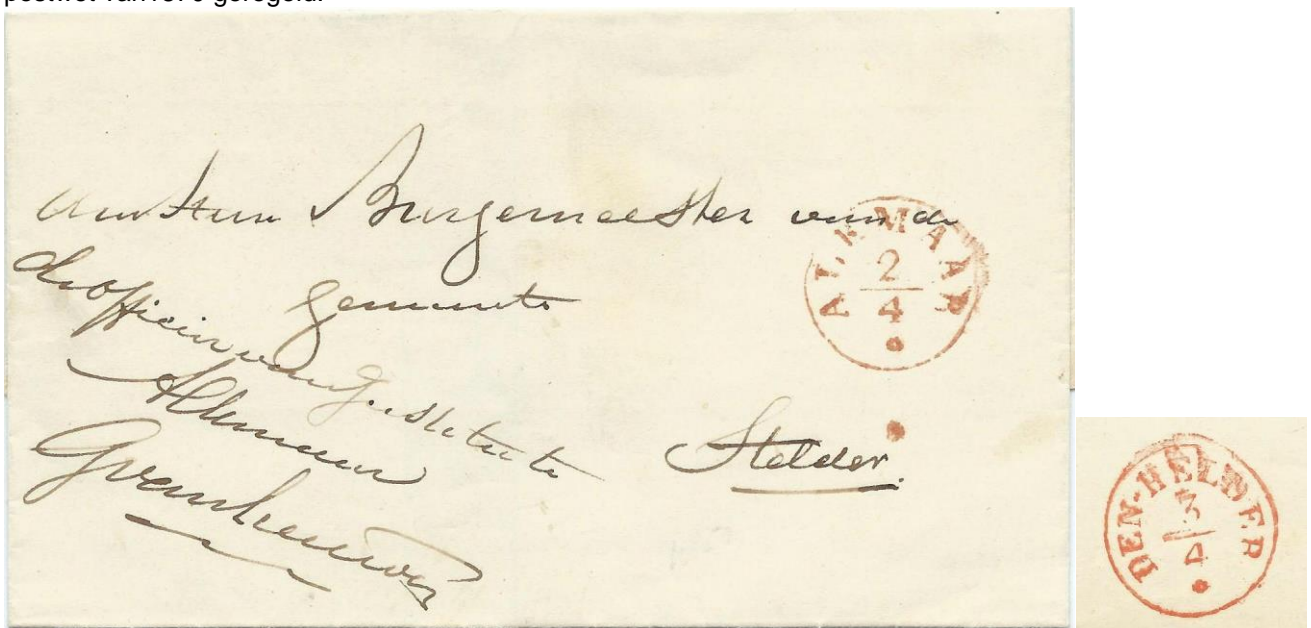

Hier een voorbeeld van mengfrankering van meer dan een land. Deze brief is per luchtpost verzonden vanuit Havanna Cuba. Gefrankeerd met Amerikaanse zegels naar Scheveningen. De dame in kwestie was intussen vertrokken naar Nederlands Indië zodat deze brief opnieuw gefrankeerd met Nederlandse zegels is verzonden naar Balikpapan Borneo. Het normale tarief naar Ned. Indië is 10 cent. De brief viel in een hogere gewichts- klasse.

Voor alle duidelijkheid het onderstaande stuk ik geen poststuk maar past wel thuis in een stempelverzameling.

Toch kan ik het niet laten een voor-filatelistische brief te laten zien. De postzegel in Nederland werd op 1 januari 1852 ingevoerd in Nederland. Het verplicht frankeren voor verzending door de verzender werd pas in de postwet van 1870 geregeld.

Deze brief is verzonden op 2 april 1850 van Alkmaar naar Den Helder. Het jaartal is uit de brief gehaald omdat het stempel hierover niets verteld. Op de achterzijde een aankomststempel van Den Helder.

In mijn teksten heb ik niet alle in de lijst genoemde elementen gebruikt. Maar met enige fantasie kan ook u die stukken vaak terug vinden. Eenvoudige voorbeelden zijn luchtpoststukken, expresstukken, treinpost, scheepspost, veldpost enz. Om u alles te laten zien vergt zoveel pagina's dat de redactie zich genoodzaakt zou zien dit artikel in te korten. Vandaar dat ik voor u een selectie gemaakt heb. Succes met het vinden van uw poststukken